

Grenzen verkennen

in het samenspel tussen
informele en formele zorg

datum 16 juni 2017
door Cecil Scholten

Vilans

expertisecentrum
mantelzorg

Zorg Beter met
Vrijwilligers

Waardigheid
en trots

Kennismaking

Wat is jouw ervaring met mantelzorg
en/of vrijwilligerswerk in de zorg?

Vilans

Hoeveel procent van alle zorg en ondersteuning wordt verleend door mantelzorgers?

A. 20%

B. 40%

C. 60%

Welke type mantelzorg komt het meest voor?

- A. 65+ vrouw die voor haar echtgenoot zorgt**
- B. 45+ dochter die voor haar zelfstandig wonende ouder(s) zorgt**
- C. 40+ man die voor zijn inwonende moeder zorgt**

Hoeveel vrijwilligers zijn er actief
in de zorg?

A. 150.000

B. 650.000

C. 1,2 miljoen

Context: transformatie

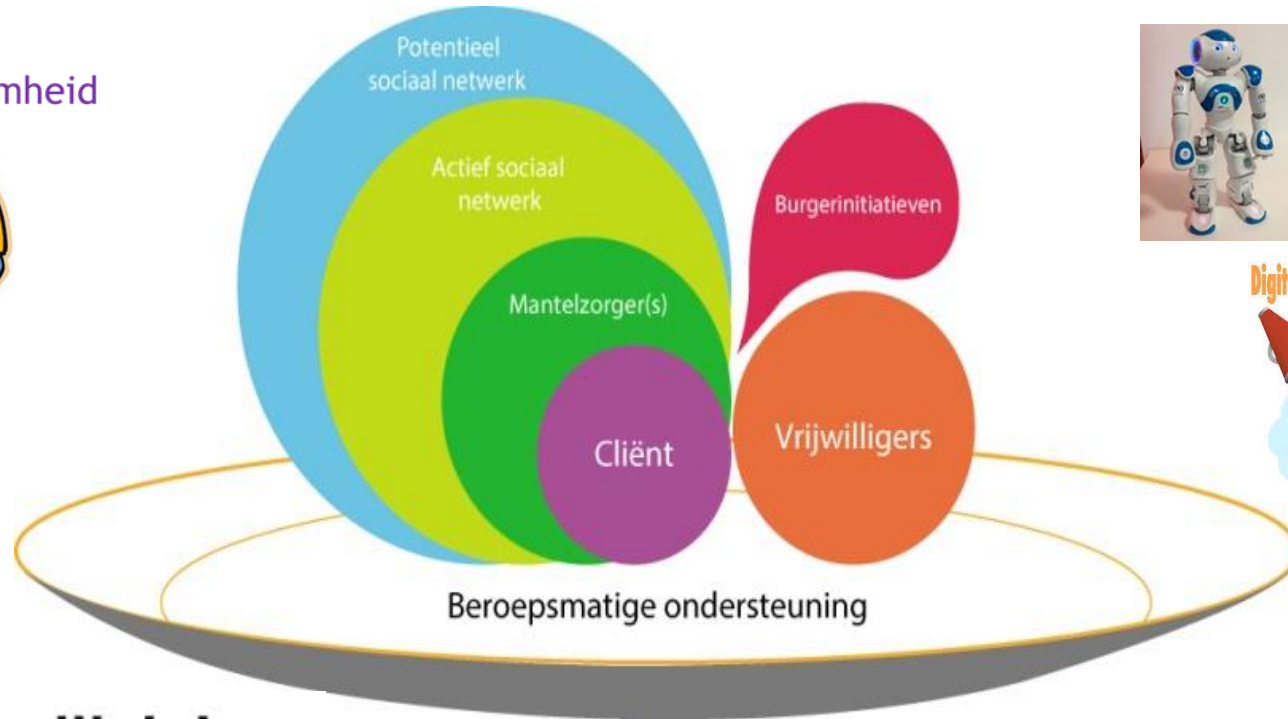
Hulpmiddelen en technologie

Digitale Communicatie

Zelfredzaamheid

De wijk in!

Betaalde diensten

Grenzen verkennen

Wat mogen mantelzorgers en vrijwilligers wel en niet doen in de zorg?

Vragen over grenzen

Mantelzorger mag naaste douchen

Eens of oneens

Vragen over grenzen

Familie mag naaste spuit geven

Eens of oneens

Vragen over grenzen

Vrijwilliger mag cliënt met slikproblemen
helpen met eten

Eens of oneens

Juridisch

Mantelzorgers en bekenden uit netwerk:
zijn **zelf verantwoordelijk en aansprakelijk** voor hun handelen. Ook na instructies van formele zorg. En ook als naaste in verzorgings- of verpleeghuis verblijft. Organisatie waar cliënt verblijft, heeft wel toezichthoudende rol.

Vrijwilligers:

Organisaties waar ze werkzaam zijn, zijn **verantwoordelijk en aansprakelijk** voor handelen van vrijwilligers. Organisatie moet er ook voor zorgen dat uitvoering van handelingen op kwalitatief goede manier gebeurt. Dat wil niet zeggen dat het voor vrijwilligers verboden is allerlei risicovolle en zelfs voorbehouden zorghandelingen uit te voeren.

Soorten grenzen

Kwaliteitswet: veilig en verantwoord
Organisatie aansprakelijk

Juridisch

Betrokkenheid
Vaardigheden
Beschikbare tijd

Persoonlijk

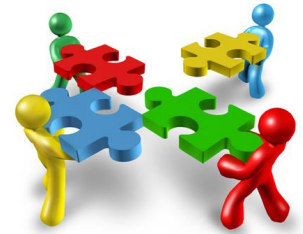
Verantwoordelijkheden en bevoegdheden
Deskundigheidsbevordering

Functioneel

Betrokkenheid en samenwerking
Respect, erkenning, waardering

Relationeel

Check

- **SOFA** voor en met mantelzorgers :
  - Samenwerken als partner
  - Ondersteunen bij vragen, netwerkversterking, leren van vaardigheden
  - Faciliteren van persoonlijke relatie
  - Afstemmen van signalen, ervaringen en expertise

WIFA voor en met vrijwilligers:

- **W**elkom heten en waarderen
- **I**nformeren tbv werkzaamheden
- **F**aciliteren tbv werkzaamheden en vaardigheden
- **A**fstemmen en samenwerken

Tips om grenzen te verleggen

Op cliëntniveau

- Bekijk per cliëntsituatie wat er gewenst is aan activiteiten en ondersteuning, wat door mantelzorgers, netwerk en/of vrijwilligers gedaan kan worden en wat daarvoor nodig is
- Check vanuit samenspel hoe het gaat
- Leg het vast evalueer vanuit samenspel

Op organisatieniveau

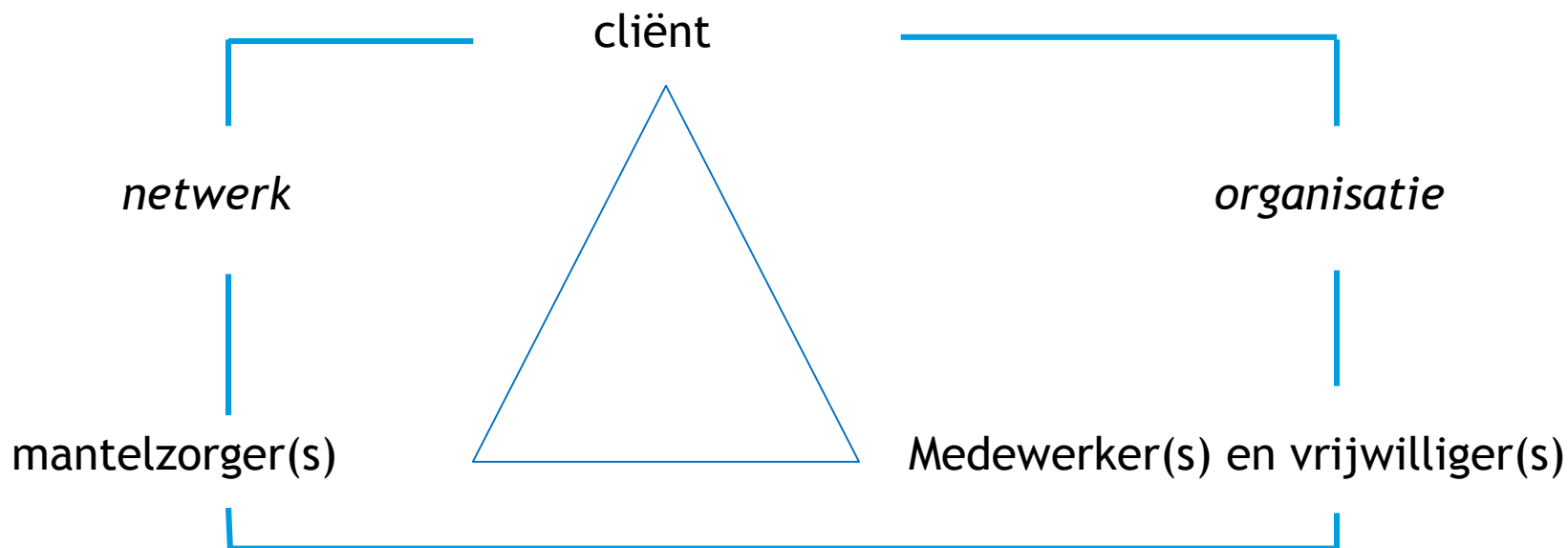
- Bespreek waar grenzen liggen in relatie tot mantelzorgers en v waarom, of en hoe die verlegd zouden kunnen worden
- Stel vast wat daarvoor nodig is in structuur en cultuur

VISIE + VOORWAARDEN + VERBINTENIS

Doel beleid

Met elkaar bijdragen aan kwaliteit van leven van cliënten.
Met oog voor positieve gezondheid en welbevinden met zeggenschap en participatie van cliënten zelf evenals vanuit hun omgeving (mantelzorgers en sociaal netwerk), medewerkers en vrijwilligers.

Balans

Systeemwereld

- Vanuit behoefte van organisatie
- Instrumentele visie
- Onzekerheid en angst voor veiligheid en aansprakelijkheid
- (Beter) weten door eigen kennis en kunde
- Mantelzorg verplichten en vrijwilligers gaten laten opvullen
- Bijdrage op basis van hoge eisen en regels

Leefwereld

- Vanuit behoeften van cliënten en omgeving
- Intrinsieke motivatie
- Onzekerheid en angst voor overbelasting en klem
- (Beter) weten vanuit eigen kennis en ervaring
- Betrokkenheid bij *welzijn en welbevinden* van kwetsbare burgers
- Bijdrage vanuit diverse talenten

Samenspel

Meer informatie:

- www.invoormantelzorg.nl
- www.expertisecentrummantelzorg.nl
- www.zorgbetermetvrijwilligers.nl
- www.zorgvoorbeter.nl
- www.vilans.nl

**EEN GRENS
IS EIGENLIJK
EEN WENS**

**OM VERDER
TE GAAN**

Loesje

Cecil Scholten - c.scholten@vilans.nl